

Mare

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 48STE JAARGANG — N° 9 — 14 NOVEMBER 2024

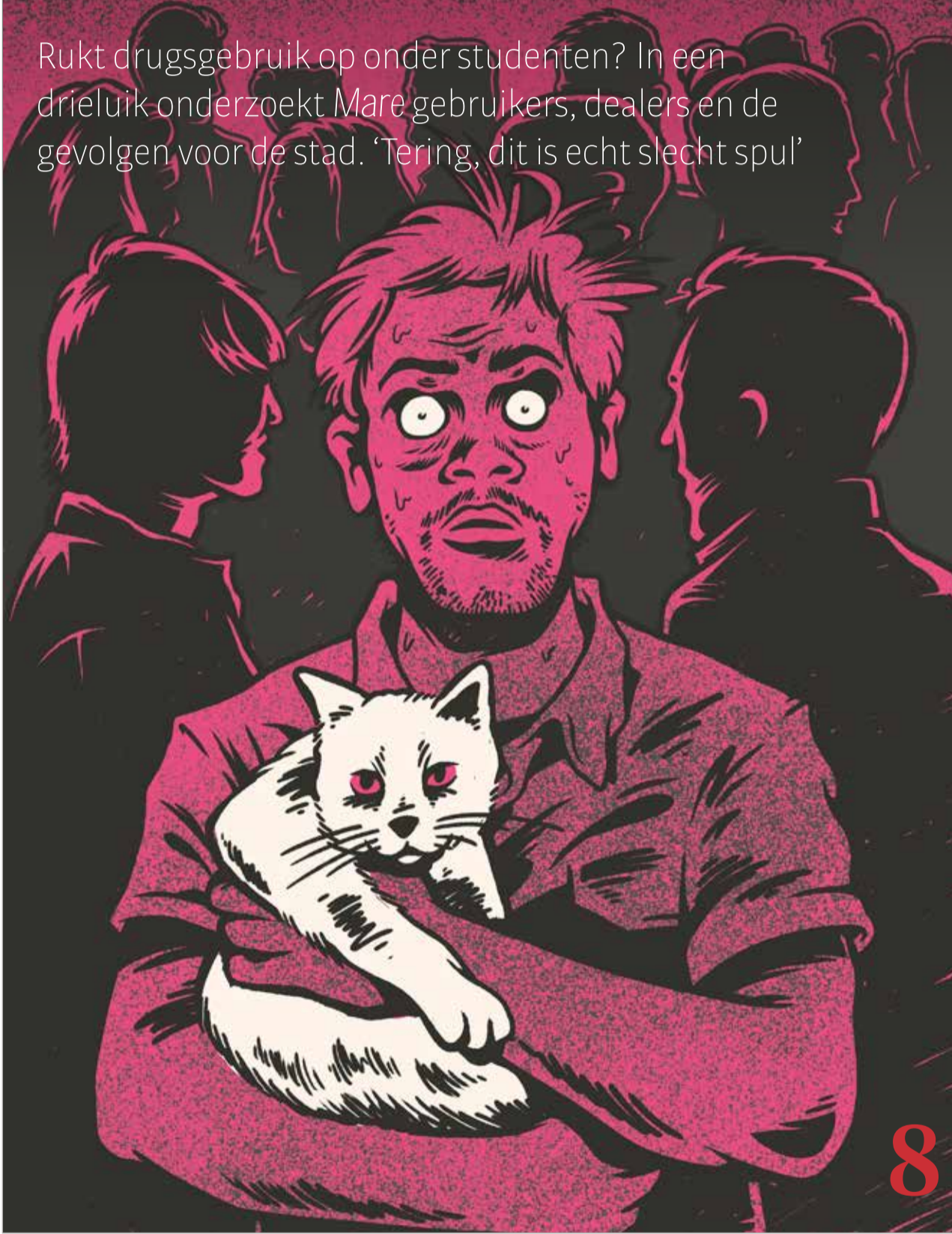
Nepnieuws Waarom iedereen erin trapt

14

Een nakkie miauw

Rukt drugsgebruik op onder studenten? In een drieluik onderzoekt Mare gebruikers, dealers en de gevolgen voor de stad. 'Tering, dit is echt slecht spul'

8

Protest afgelast Maar deze onderzoekers waren gegaan

5

Bonje over beveiligers 'Als het moet gaan we weer bezetten'

4

LITERAIR TALENT OPGELET

Wedstrijd Schrijf een kerstverhaal en win €250 aan boekenbonnen!

Meedoen? Kijk op
www.mareonline.nl

12

Ronald Giphart Schrijver heeft geen moeite met *sensitivity readers*. 'Sommige dingen zijn gewoon niet leuk meer'

Hoe wapen je jezelf tegen nepnieuws? Sytze Hiemstra, Daan Stremmelaar en Marc Wervelman schreven een survivalgids. 'Bij iedere emotionele trigger moet een belletje gaan rinkelen.'

DOOR ELSE VAN DER STEEG

Iedereen trapt erin

Op 6 januari 2021 zat Sytze Hiemstra tv te kijken. Hij zag hoe het Capitool werd bestormd door Trump-aanhangers die een veldslag uitvochten met politieagenten, hoe een 'FREEDOM!' schreeuwende Qanon-sjamaan de Senaatskamer betrad, hoe het kantoor van Huis van Afgevaardigden-voorzitter Nancy Pelosi werd geplunderd. Diezelfde dag had Hiemstra via Facebook een artikel gelezen over de herkomst van de term 'fuck you'. Bij de Slag bij Azincourt in 1415 hakten de Fransen bij gevangene Engelsen de middelvinger af, zodat zij hun *longbow* niet meer konden bedienen. De Engelsen die dat lot bespaard bleef, zouden hun middelvinger en soms ook hun wijsvinger opsteken naar de Fransen en daarbij roepen: "I still pluck you!" Dat verbasterde later tot: 'fuck you!' Een leuke anekdote, zegt Hiemstra. Alleen: hij klopt niet. 'De bestorming was veroorzaakt door nepnieuws, het verhaal over de herkomst van "fuck you" ook. Ik zat op dat moment te appen met Marc en Daan en zei: "We moeten hier wat mee".'

Hiemstra en Daan Stremmelaar en Marc Wervelman, drie Leidse alumni die werkzaam zijn als strafrechtadvocaat, onderzoeker en buitenpromovendus, en alternatief therapeut besloten er een boek over te schrijven. 'Het is hele-

'Als je Trumps verhaal googelt, weet je bij de tweede hit al: dit klopt niet'

maal niet ons expertisegebied', bekent Hiemstra. 'We zijn nieuwsconsument, maar geen journalist bijvoorbeeld.' Het eerste waar de drie tegenaan liepen, was dat er geen vaste definitie is van nepnieuws. 'Daar hebben we best veel discussie over gehad. Maar de belangrijkste vraag die we wilden beantwoorden was: wat kun je er zelf tegen doen? De overheid, bedrijven en de wetenschap doen er wel wat aan, maar toch blijft nepnieuws aanwezig.' Bovendien is nepnieuws iets van alle tijden. 'Het oudste voorbeeld dat we in ons boek beschrijven, gaat over de slag bij Kadesh, in 1274 voor Christus. Farao Ramses II gaf toen de opdracht om tabletten met hiërogliefen te maken en op de gebouwen aan te brengen, waarop wordt beschreven hoe hij de strijd heeft gewonnen. Maar, bleek later, hij heeft die strijd helemaal niet gewonnen.' Hiemstra houdt dit verhaal naast de in het boek geformuleerde definitie: 'Nepnieuws is relevante, maar fictieve, als nieuwsbericht vormgegeven informatie van een zeker algemeen belang, die wijd wordt verspreid met de intentie om te misleiden.'

'Het verhaal van de overwinning is met opzet onwaar. De farao deelt het op een massaverspreidingsmanier. Het moet als nieuwsbericht zijn vormgegeven, en het delen van het nepnieuws moet ook voor eigen gewin zijn. Dus ja: die plakaten zijn een voorbeeld van nepnieuwsverspreiding. 'Omdat massaverspreiding veel makkelijker is, vormt nepnieuws tegenwoordig een veel groter probleem. Er zijn veel websites die met één post veel meer mensen bereiken dan een krant abonnees heeft. Er komt ook veel meer op je af op een dag. Vroeger las je 's ochtends de krant, één keer per week *Mare*, en 's avonds keek je het journaal en een talkshow. Nu krijg je via je telefoon een constante push aan berichten, dus het is lastiger om alles te checken. 'Iedereen trapt er wel eens in, denk ik, omdat je of de tijd niet hebt of de moeite niet neemt om een bericht dat je binnenkrijgt te verifiëren.'

En juist dat extra stapje willen de auteurs in dit boek aanmoedigen: wees kritisch. 'Kijk bijvoorbeeld naar de vs, waar Trump beweerde dat Haïtianen in het dorpje Springfield huisdieren eten. Dat is totaal nepnieuws. Een van onze tips, lees verder dan de kop. Als je een pushmelding binnenkrijgt, klik je die vaak weg. Maar een kop is echt een vak apart: het moet kloppen, maar ook een lokkertje zijn. Dus die is vaak niet heel genuanceerd. 'Verder is het onderwerp huisdieren gericht op een emotionele trigger. Daar zou een belletje moeten gaan rinkelen: hee wacht, dit is zo gericht op mijn emotie, ik zou toch moeten uitzoeken of dat klopt. 'Een andere tip: zoek andere bronnen. Als je dat huisdiereenvoorbeeld googelt, is de tweede hit al een quote van de burgemeester van Springfield die zegt: dit klopt niet.' Ook dichter bij huis is die alertheid belangrijk. De bewering dat Kabinet Rutte IV is gevallen door de asielcrisis, bijvoorbeeld, beruiste ook op nepnieuws, schrijven de auteurs. Hiemstra: 'Je zou hopen: stel dat alle kiezers ons boek hebben gelezen, dat ze minder snel in zo'n "nareis op nareis op nareis"-verhaal zullen trappen. We hebben allerlei crises in dit land: woning, arbeidsmarkt, opvang, maar géén asielcrisis. Maar met die gedachte gingen we nu wel de campagne in: en dan zie je welke partijen winnen.'

Sytze Hiemstra, Daan Stremmelaar, Marc Wervelman, *Nepnieuws – Een overlevingsgids.* Lezing in boekhandel De Vries Van Stockum, Den Haag, vrijdag 15 november, 17:00 uur. Toegang gratis, aanmelden via passage@devriesvanstockum.nl

LITERAIR TALENT OPGELET

Schrijvende studenten opgelet: doe mee aan de Mare-Kooyker-Kerstverhalenwedstrijd en win €250 aan boekenbonnen!

Wat moet je doen? Schrijf een kerstverhaal van maximaal 1500 woorden dat zich afspeelt in Leiden en stuur dat vóór 6 december naar redactie@mare.leidenuniv.nl

Meedoen? kijk op www.mareonline.nl

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van €4,500 te boven gaan

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 20 leerlingen. Groep 4 t/m 9. **Voortgezet onderwijs**: Twee leerlingen. *rekenen, wiskunde, brugklas v.mbo. *Wiskunde, 3 v.mbo. *Engels, 3 mbo. *Wiskunde, economie, 4 v.mbo. *Nederlands, brugklas

mavo-havo. *Nederlands 3 v.mbo. **Leiden-Zuid**, *6 leerlingen basisonderwijs, van wie één met dyslexie. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. **Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw)**, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van *Mare* opgeven bij Bureau van Vliet B.V., Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem, | +31 (0)23-5714745, info@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Bluesky @mareonline.nl
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 5.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Marcille van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Else van der Steeg
e.h.van.der.steeg@mare.leidenuniv.nl
Dalyce Vetter (stagiair)

Medewerkers:
Emiel Beinema | Lente van den Berg | Remco Breuker | Lisa Boshuizen | Josette Daemen | Lorenzo Gerritsen | Mathijs de Jong | Pol Koopman | Henrik Laban | Zahra Menguellati

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl
Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan
Illustraties: Bas van der Schot | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk,
Broek op Langedijk

Advertenties:
Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129,
2031 EG Haarlem
Telefoon 023-571 47 45
bureau.sales@bureauvanvliet.com
bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emar | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

‘Als bèta ben ik niet zo’n fan van God aanbidden’

DOOR LISA BOSHIJZEN
FOTO TACO VAN DER EB

Wat doe je bij de Lokhorstkerk?

‘Het is een beetje mijn tweede huis aan het worden. Ik doe een hele hoop. Ik hou mij voornamelijk bezig met de coördinatie van de verhuur van de kerkzaal. Dat houdt in dat ik offertes en facturen verstuur en dan een gastheer of -vrouw erbij regel.

‘Als gastheer doe je de kerk open en maak je de zaal gereed voor de wens van de huurder: je zet een projectiescherm neer of verplaatst de zuilen. Maar voornamelijk zet je gewoon koffie en thee. Het is allemaal niet heel moeilijk.’

Wie huurt er een kerkzaal?

‘Heel veel verschillende mensen. In het begin was het heel erg de oude garde: kamerkoren, de Historische Vereniging

van Leiden. Maar afgelopen zomer heeft een studentenvereniging, wel een christelijke, hier de introductieperiode gehouden. Voor die grote feesten was de rest van de kerk in het begin nog een beetje huiverig, maar we hadden goede afspraken gemaakt en alles is goed gegaan.

‘Sinds ik ben begonnen is de verhuur verdubbeld. Er komen ook steeds meer huurders die helemaal niet verbonden zijn met religie en gewoon denken: “Oh, wat een schattig kerkje, laten we dat huren.”’

Wat voor een soort kerk is het?

‘Vanaf de straatkant zie je helemaal niet dat hier een kerk zit. Dat komt omdat het de eerste doopsgezinde kerk was in het protestantse Leiden. De doopsgezinden

waren eigenlijk helemaal niet welkom. Zij hadden zich afgesplitst omdat ze het niet eens waren met de dienstplicht. Ze wilden geen oorlog en gewoon een beetje chillen in hun schuilkerk.

‘Sinds de jaren zestig wordt de kerk ook gebruikt door de remonstrantse gemeenschap. De ene week gebruiken zij de kerk, de andere week de doopsgezinden. Op een gegeven moment werd ik door de remonstranten gevraagd als koster, dat is weer wat anders wat ik erbij doe.

‘Eigenlijk doe ik dan bijna hetzelfde als bij de verhuur, maar dan tijdens de zondagsdienst. Bij de remonstranten wilde ik dat wel doen want daar krijg je betaald. Bij de doopsgezinden is het vrijwillig.’

Wat betekent het geloof voor jou?

‘Ik sta helemaal los van het geloof en ben ook niet gelovig. Mijn moeder is doopsgezind opgevoed maar gaat vooral naar de diensten voor het gemeenschapsgevoel. Vanaf mijn vierde werd ik door haar meegenomen naar de zondagschool. Dat kan ik het beste omschrijven als knippen en plakken met Jezus.

‘Toen dacht ik nog wel van: misschien ben ik wel christelijk. Maar uiteindelijk heb ik wel besloten dat het geloof het gewoon niet is voor mij. Ik ben dan toch een bètastudent. Ik ben niet zo’n fan van een God aanbidden.

‘Het gemeenschapsgevoel vind ik wel heel belangrijk. Ik vind het heel vet dat er op zondag misschien maar dertig mensen komen, maar voor een paar is dat zo belangrijk omdat het hun enige contact is in die week.’

Moet de kerk zich vernieuwen?

‘Als ik daar een supergoed antwoord op had, was het geen probleem meer geweest. Ik denk dat de jongere generaties geloof niet meer zien als iets waarop ze kunnen bouwen. Terwijl die gemeenschap en verbinding maken met elkaar heel goed voor ze zou zijn. Verenigingen doen dat natuurlijk ook wel, maar toch heel anders. Eigenlijk is de kerk een soort van studentenvereniging voor 65-plussers.’

COLUMN | ZAHRA MENGUELLATI

Protesteer vooral, maar probeer elkaar ook te begrijpen

Vandaag zouden we gaan protesteren tegen bezuinigingen op het hoger onderwijs. Zouden... want gisteren werd de demonstratie op het laatste moment afgelast, vanwege veiligheidsredenen.

Laat me vooropstellen: ook ik ben het *niet* eens met de plannen van het kabinet. Zoiets moois en fragiels als kennisinstituten, en dan vooral

als kennisinstituten, en dan vooral niche onderwerpen in bijvoorbeeld de geesteswetenschappen, moet je niet met keiharde bezuinigingen aanpakken.

Toch kan ik snappen waarom een groot deel van de Nederlandse bevolking het allemaal niet zo veel kan schelen. Een jongen met een *burner*-account ‘Jay’ schreef onder een NOS-post dat de langstudeerboete logisch is, want studenten moeten maar harder werken en minder zuipen. Veel studenten

reageerden, ik ook. Het argument was niet goed onderbouwd: er zijn zat jongeren die (mentaal) ziek worden, die mantelzorger zijn, die hun eigen huur betalen met een bijbaan. Met al deze argumenten ben ik het eens, maar er is geen ruimte voor begrip voor Jays sentiment.

Maar zit er niet ook ergens waarheid in?

Wie goed zijn mail en de berichtgeving in *Mare* heeft gelezen, zal gezien hebben dat het schrappen van bachelors bij Geesteswetenschappen helemaal niks te maken heeft met het kabinetsbeleid. Het heeft wel te maken met lagere instroom, en een terugloop in het aantal behaalde studiepunten door studenten. Dat laatste kan ik wel gedeeltelijk verklaren. Als ik tijdens mijn werkgroepen om mij heen kijk, zie ik veel slaperige koppen die niet eens de moeite hebben genomen een paar teksten te lezen om iets te kunnen opsteken van de les.

Terwijl ik door een kleine verkoudheid de grootste moeite heb om er in één dag een column en een geannoteerde bibliografie uit te persen, staat mijn vriendin op het mbo al sinds zes uur vanochtend zware broodpannen te tillen. En dan maar klagen, daar zijn we erg goed in. Het leven is zo duur, maar we gaan wel naar de Appie. We moeten zo hard leren voor tentamens, maar dat is precies wat je het hele semester al hoort te doen. De professoren praten zo saai, maar schat, dat is vaak nu eenmaal de aard van academisch onderwijs.

Discussies over het belang van de geesteswetenschappen voor onze samenleving, kunnen makkelijk worden samengevat.

‘Geschiedenis is niet belangrijk, want die mensen zijn toch allang dood.’ *Ko*, ga dan maar eens aan het verstand peuteren dat je wél de toekomst kan voorspellen met kennis van vroeger, of dat het belangrijk is dat de geschiedenis zich niet herhaalt. ‘Dat gebeurt, constant.’

Natuurlijk zijn er vakgebieden waarvan mensen het belang wél snappen, zoals rechten of geneeskunde, maar dat zijn ook niet de faculteiten waar de meeste klappen gaan vallen. Het is makkelijk om praktisch opgeleide rechtse stemmers als de grote boosdoener te zien. Maar we kunnen de schuld beter verschuiven naar iets wat iedereen haat: de middelbare school. Dat we de samenleving al op zo’n jonge leeftijd opdelen, veroorzaakt dit soort problemen.

Ik merk het in mijn eigen cirkels, gesprekken over bijvoorbeeld politiek hebben een compleet andere insteek. Waar vrienden van het mbo duidelijk onderbouwde meningen hebben, moeten gesprekken met studievrienden altijd zo’n onnodig filosofische kant hebben. Interessant, en goed om kennis te delen, maar aan het einde van zo’n lang gesprek weet je nog niet waar je beiden staat.

We hebben gewoon kromme ideeën over waarde met z’n allen. Het idee dat de universiteit het hoogst haalbare is, is naar mijn idee gaan etteren bij mbo’ers.

En toch wil ik iedereen op het hart drukken: geef niet de schuld aan je medemens, waardeer je medestudenten op het mbo evenveel als je naaste collega’s. Maar ga vooral demonstreren tegen de desastreuze bezuinigingen. Wanneer dat dan ook moge zijn.

Zahra Menguellati is student International Studies

‘Ik snap waarom een groot deel van het volk het allemaal niets kan schelen’